

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6924/18

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט י' אלרון

העותרת: פלונית

נגד

המשיבים: 1. ראש מינהל הרפואה במשרד הבריאות
2. מנכ"ל משרד הבריאות
3. משרד הבריאות

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לצו ביניים

בשם העותרת: עו"ד לירן זילברמן

בשם המשיבים: עו"ד לירון הופפלד

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. בעתירה שלפנינו מבקשת העותרת, הנמצאת בשבוע ה-39 להריונה וסובלת מתרומבופיליה (קרישיות יתר), כי בית המשפט יורה למשיבים לאפשר לה לשכור באופן פרטי רופא מומחה במיילדות, לשם פיקוח, ליווי וטיפול רפואי במידת הצורך, במהלך לידת התינוק בביתה. זאת, בניגוד להוראת סעיף 3.5.3 לחוזר מינהל רפואה מס' 17/2012 מיום 24.5.2012 (להלן: החוזר), המורה כי רופא מיילד או מיילדת לא יוכלו לקבל לידת בית בהתקיים אצל היולדת "מחלות מערכתיות כרוניות או חריפות שאובחנו בהריון לרבות מחלות לב, סוכרת (כולל סוכרת הריונית), ומחלות אוטואימוניות ותרומבופיליות".

כן נתבקש בגדר העתירה צו ביניים המורה על "הקפאת" הסעיף האמור, כלשון העתירה, וזאת עד למתן החלטה בעתירה לגופה.

2. על פי המתואר בעתירה, מחלתה של העותרת אובחנה בשבוע ה-26 להריונה. בחלוף כתשעה שבועות ממועד זה, פנתה העותרת למשרד הבריאות ב"בקשת הבהרה בנוגע ללידת בית", כנוסח הפניה, בה טענה כי פנתה לאחרונה למספר רופאים ומיילדות וביקשה לשכור את שירותיהם לסייע ולפקח על לידת הבית המתוכננת על ידה. ואולם, לטענתה, כל פניותיה אלו נענו בשלילה, לנוכח האיסור שקבע משרד הבריאות.

עוד הוסיפה העותרת כי:

"אני רוצה ללדת בביתי ומבינה שיש סיכון מסוים (כך הוסבר לי) אך עדיין, בשל אותו סיכון אני מבקשת כי ישהו לידי רופא ומיילדת והם מסרבים. כולם. אשמח אם תסבירו לי מדוע אני לא יכולה לקבל טיפול ופיקוח רפואי בלידת הבית אותה אני מתכננת לבצע (בין אם יהיה לידי רופא או לא)".

באותו היום קיבלה העותרת מענה לפנייתה, בו הוסבר לה כי החוזר, שצורף למכתב התשובה, מסדיר את התנאים שבהם רופא מיילד או מיילדת מוסמכת רשאים לקבל לידה מתוכננת בבית היולדת, לצורך הבטחת שלום היולדת והיילוד. מטעם זה, לצד כיבוד רצון האישה ללדת בדרך ובמקום שתבחר, הטיל משרד הבריאות מגבלות על השתתפות גורמים רפואיים בלידות שעלולות לסכן את היולדת או את היילוד.

בחלוף כשלושה שבועות מקבלת מכתב תשובה זה, הגישה העותרת את העתירה שלפנינו.

3. בעתירה נטען, כי ההגבלות אותן הטיל משרד הבריאות בחוזר על קיומה של לידת בית "אינן חוקתיות, בהיותן נוגדות את זכותה של העותרת לקבל טיפול רפואי", וזאת בפרט כאשר העותרת מעוניינת לממן את עלות הטיפול בעצמה, ו"אין היא מבקשת מהמדינה דבר". בהקשר זה הדגישה העותרת כי ההגבלה המוטלת על רופאים ומיילדות לקבל לידות בית במקרה של מחלת היולדת כמפורט להלן, לא נעשתה מכוח חוק או תקנה, אלא מכוח חוזר מינהל רפואה, שמעמדו הנורמטיבי "אינו ברור כלל ועיקר", כלשונה.

4. מנגד, המשיבים טענו, כי דין העתירה להידחות על הסף מחמת השיהוי שנפל בהגשתה, משזו הוגשה בחלוף כחודשיים מהמועד בו אובחנה העותרת כסובלת מתרומבופוליה, ובחלוף כשלושה שבועות מקבלת תשובת משרד הבריאות, וזאת בעת שהעותרת נתונה כבר בשבוע ה-39 להריונה.

כן נטען, כי דינה של העתירה להידחות על הסף מחמת אי-מיצוי הליכים, שכן בפנייתה היחידה למשרד הבריאות לא התייחסה העותרת לחוזר ולא העלתה כל טענה ביחס לתקפותו או למקור הסמכות לפרסומו, כפי שעשתה במסגרת עתירתה.

עוד נטען, כי דין העתירה להידחות על הסף גם בשל כך שהסעד המבוקש בה הוא תיאורטי, שכן העותרת לא טענה לקיומם של רופא או מיילדת שהביעו נכונות או הסכמה ליילדה בביתה ואינם יכולים לעשות כן אך בשל הוראות החוזר.

המשיבים טענו כי דין העתירה להידחות גם לגופה, בהיעדר עילה להתערבות בהוראות החוזר, המשקף, על פי הנטען, את הכללים המקצועיים המקובלים והראויים ואת הפרקטיקה הרפואית הסבירה לשם קיום לידת בית באופן בטוח ומקצועי, והמצמצם את הסכנה החמורה לחייהם ושלמות גופם של היולדת והיילוד.

כמו כן נטען, כי החירות הנתונה לעותרת שלא ללדת בבית חולים, אינה "מייצרת" חובה לאפשר לה לקבל טיפול רפואי בתנאים הנראים לה, בפרט כאשר תנאים אלו כרוכים בסיכון רפואי ממשי. בהקשר זה צוין כי קרישיות יתר בעת היריון עלולה לגרום לסיבוכים במהלך הלידה, בהם היפרדות שלייה ותהליכים תרומבואמבוליים (תסחיפים של קרישי דם), המצריכים לעיתים קרובות מתן עירוי דם או אף התערבות ניתוחית מיידית.

5. לאחר שעיינו בעתירה ובנספחיה, וחרף ההבנה לתחושתיה של העותרת, אנו סבורים כי דין העתירה להידחות על הסף.

בהתחשב בלוחות הזמנים הרלוונטיים דומה כי העותרת השתתה בהגשת העתירה. על כך ניתן להוסיף כי הסעד המתבקש בגדר העתירה הוא, במידה רבה, תיאורטי.

העותרת לא הניחה תשתית לכך כי יש בנמצא רופא או מיילדת שהיו נכונים ללוותה וליתן לה טיפול רפואי בלידת בית – על אף מצבה הרפואי המורכב והסיכון הנשקף מלידת בית במקרה זה לשלומה ולשלום היילוד – והם מנועים מלעשות כן רק בשל הוראת החוזר. כל שציינה העותרת בעתירה הוא כי היא "ביקשה לבחון אפשרות זו".

6. העתירה נדחית אפוא, ועמה גם הבקשה למתן צו ביניים. בנסיבות המיוחדות של העותרת אנו מחליטים שלא לחייבה בהוצאות.

נאחל לעותרת לידה קלה ובריאות לה ולתינוקה.

ניתן היום, ל' בתשרי התשע"ט (9.10.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט